

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. 6

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Pričetek konsolidacije.

Ko se je pričelo ono nezasišano preobdobje Slovenije, tedaj so vsi trezni ljudje spoznali, da je proti temu preobdobju samo ena rešitev, če se vsi Slovenci združimo v enoten nastop proti tej krivici. In še bolj je bila jasna potreba skupnega nastopa pozneje, ko se je začelo demontiranje slovenske industrije, ko je naraščajoča gospodarska kriza preprečevala vsak razvoj slovenskega gospodarstva.

Ceprav pa je bila potreba skupnega nastopa tako evidentna in čeprav je vedno večja kriza silila naše gospodarske kroge k sodelovanju, vendar do tega skupnega nastopa ni moglo priti, ker so vrgli poklicni politiki med gospodarske kroge jabolko razdora in z znano frazo o »klerikalcih« in »liberalcih« razbili enotnost naših gospodarstvenikov. Toda davki niso ne »klerikalni« in ne »liberalni« in ravno tako ne dela demonstazna politika nobene razlike med »liberalno« in »klerikalno« tovarno. Vse to so le splošno slovenska vprašanja, ki se tičejo vseh Slovencev, pa naj pripadajo tej ali drugi stranki. Polagoma, a sigurno je to spoznanje vedno bolj rastle, dokler ni pri sedanjih volitvah v Zbornico zmagała na črti. Gospodarski krogi so z močno roko zavrgli vse prazne fraze, se oprostili jecanja in ustvarili slovensko gospodarsko fronto.

Laž in kleveta je trditve, da bi imela ta fronta le kakršnekoli separatistične težnje. Že njena sestava to jasno dokazuje, še bolj pa njen objavljeni program. Dati Slovincem tudi na gospodarskem polju enakopravnost, je prva zahteva tega programa. Končati izkoriščanje Slovenije in odpreti ji možnost k zdravemu razvoju, je njena druga in temeljna zahteva.

Ne pa se pustiti izigravati od raznih fraz in ne pustiti ubijati slovenskega gospodarstva zaradi trenutnih osebnih in strankarskih zvez z Beogradom, pa je njena tretja in najbolj važna zahteva.

In zaradi te točke je slovenska gospodarska fronta v nasprotju s SDS. Trdna navada te stranke je bila, da je priklimala tudi najkrivičnejši edredbi proti Sloveniji, samo če je s tem ohranila politično moč v svojih rokah. Toda za tako ceno se ne žrtvuje slovenskih interesov, ker več ko vse stranke Slovenije, je slovensko gospodarstvo. Hočemo skupno državno življenje s Hrvati in Srbi, toda na podlagi enakopravnosti. Državno edinstvo mora dvigati vse tri brate, ne pa samo enega. Ravno tako pa tudi narodno edinstvo ne sme pomeniti smrti slovenskega naroda, temveč življenje in zmago vseh treh narodov. To je tista kardinalna točka, ki je ustvarila slovensko gospodarsko fronto, valed katere je v bodoče nemogoče vsako izrabljanje političnih fraz.

Samcobramba slovenskega gospodarstva, to je namen slovenske gospodarske fronte in to je zmisel boja pri sedanjih zborničnih volitvah.

Še grša pa je zato laž, da gre sedaj za klerikalen naspok na Zbornico. Kjer so združeni ljudje, ki pripadajo SKS, radikalni in drugim naprednim strankam, tam vidi le naivnež klerikalen naskok. In da je teh naivnežev silno malo, bodo volitve v Zbornico prepričujoče pokazale.

Tu je le skupen nastop vseh onih gospodarskih krogov, ki se niso prodali slovenske gospodarske interese za ceno strankarske politične moči in ker je to delala edino SDS, zato je ustvarjena slovenska gospodarska fronta brez nje.

Z ustanovitvijo te fronte pa je pričetek naše gospodarske konsolidacije, ker ko-

Občinske volitve se razpišejo po vsej državi.

Beograd, 24. avg. Iz parlamentarnih krogov se doznava, da se parlament sestane še pred 20. oktobrom. Parlament bo sprejel občinski zakon, nato pa bo odgoden. Ko se to zgodi, se bodo izvršile občinske volitve v vsej državi. V notra-

njem ministristvu končujejo priprave za te volitve.

Ko bo načrt občinskega zakona na seji ministrskega sveta sprejet, bo takoj kot nujen predlog predložen narodni skupščini.

Radikalno-radičevska konferenca končala s soglasjem.

Beograd, 24. avgusta. Včeraj popoldne so imeli Uzunović, Stefan Radić, dr. Laza Marković in Avramović konferenco, ki se je končala ob 8. zvečer. Prvi je odhajal s tega sestanka dr. Laza Marković, ki je pri izhodu izjavil novinarjem, da še ne ve, ali bo šel v Zenevo ali ne. »Nikdar nisem rekel,« pravi Marković, »da ne bi hotel iti. Pač pa se hočem posvetovati še s svojimi prijatelji. Ko me je Uzunović vprašal, ali hočem iti v Zenevo, sem mu odgovoril, da hočem. V naše delegaciji bomo kot delegati dr. Ninčić, Radić in jaz. Dr. Vasa Jovanović ne bo šel, ker ima neke važne posle v svojem resoru. Namestniki delegatov bodo Gjorgje Gjurić, Ranišlav Avramović, Milutin Jovanović in dr. Konjević.«

Za Markovićem je prišel od sestanka Stefan Radić, ki je rekel:

»Govorili smo o delu in nalogah naše delegacije v Zenevi. Govora je bilo tudi o politiki in sicer o zunanjem položaju, ker se na dnevnem redu važna vprašanja.

Razpored naše delegacije je ostal prejšnji. Delo plenuma Zveze narodov v Zenevi se prične 6. septembra. Toda naša

delegacija bo šla preje tja, tako, da bo v Zenevi že 4. septembra. Dr. Ninčić se bo ustavil še na Lidu, kjer ima svojo soprogo. Dr. Marković odide prej na interparlamentarno konferenco.

Važno je omeniti, da so bile znižane dnevnice od 250 na 150 švic. frankov.

Dalje je Radić omenjal svoje zborovanje v Tuzli in dejal, da so ga hoteli štirje plačani ljudje umoriti.

Kar se tiče mojega govora na zborovanju, mi je Uzunović glede nekih stvari vznemirjen rekel: »Vi ste to govorili na shodu!« Nato sem rekel Uzunoviću, da je bilo to med kosilom in ne na shodu.

Govoril sem namreč o nekaterih stvarih s svojimi prijatelji. Ker sem imel mnogo posla, jim nisem utegnil reči, da to ni za javnost.

Kar se tiče dr. Nikića, že sam sporazum zahteva, da se odstrani. Vlada ima večino v skupščini tudi brez Nikićevih 8 poslancev. Sporazum zahteva, da se odstranijo vse osebne in stvarne zapreke.

Tudi o mojih odnosaiah do dr. Laze Markovića se je govorilo. Toda vlada sporazuma vidi, da na tem ni nič.

se za sedaj ne more uresničiti, ker si je Uzunović s svojim agilnim delom pridobil zaupanje krone in obeh vladnih strank in njih načelnikov.

VELIKE MANIFESTACIJE PO GRČIJI PROTI PADLI TIRANIJ.

Atene, 24. avgusta. Sinoči se je vršila veličastna manifestacija za svobodo, ki jo je narod zopet pridobil s tem, da je vrget tiranijo. V resolucijah, ki so bile sprejete, se zahteva, da se krivci tiranije strogo kaznujejo. General Kondilis je izjavil, da je edini njegov cilj, vrniti narodu svobodo ter njegove civilne in politične pravice. V Solunu in v drugih mestih so bile prav tako sprejete ostre resolucije proti bivši tiraniji.

SODELOVANJE DEMOKRATOV IN JMO

Beograd, 24. avg. Včeraj je dr. Behmen v imenu muslimanske organizacije posetil Ljubo Davidovića in se z njim posvetoval. Posetil je dalje tudi dr. Kumanudija in mu čestital na volilnem uspehu. Dr. Behmen je prinesel neka sporočila dr. Spaha o delu ožjega opozicijskega bloka, ki ga dr. Spaho v vsem odobrava. Dr. Spaho je Davidovića in druge demokratske pravke povabil na shodo, ki jih misli prirediti v Bosni in Hercegovini.

NAD 1000 PRITOŽB PROTI OBČINSKIM VOLITVAM V SRBIJI.

Beograd, 24. avg. Na državni svet je dosedaj dospelo okrog 1000 pritožb proti občinskim volitvam v Srbiji in Črni gori. Pričakujejo pa, da bo to število naraslo na 3000. Državni svet še ni začel teh pritožb proučevati, ker ima za to časa dva mesca.

RODOLFO VALENTINO — UMRL.

Newyork, 24. avg. Tu je umrl znani filmski igralec Rodolfo Valentino zaradi ponesrečene operacije na slepem črevesu.

Ljuba Jovanović na potu popolnega okrevanja

Beograd, 23. avgusta. Iz dobro poučenih beograjskih krogov, najbližje okolice Ljube Jovanovića, smo prejeli veselo vest, da je Ljuba Jovanović na potu popolnega okrevanja. Posledice mrtvouda so že skoraj docela premagane. Leva noga je že čisto zdrava in tudi leva roka bo skoraj dobra. Vendar pa zdravniki še ne puste, da bi Jovanović sprejemal obiske, da ne bi nepotrebno razburjanje zavlačilo ozdravljenje. Zdravniki izjavljajo, da bo g. Ljuba Jovanović tekom tega meseca popolnoma zdrav in da bo mogel začetkom prihodnjega že popet nadaljevati s politično akcijo, od katere vsi njegovi številni prijatelji tako mnogo pričakujejo. Tudi med boleznijo se je izkazalo, da zavzema g. Ljuba Jovanović centralno mesto v naši notranji politiki in da mu pripada najodličnejša vloga pri končni konsolidaciji naše države.

»NI KRIZE, VLADA JE TRDNA«.

Beograd, 24. avg. Včeraj so v radikalnih krogih trdili, da so pretirane vse vesti o nekakih naglih spremembah v vladi in v radikalni stranki. Opozicija želi pač izkoristiti povratek g. Pašića in trdi, da je njegov nagli povratek v zvezi s kritično situacijo v vladi; pozvan da je bil v Beograd, da pomore Uzunoviću v sedanjem težkem položaju: »Ta trenutek ni nobenega potresa v vladi, najmanj pa se sme govoriti o kaki krizi vlade,« tako je zatrjeval neki radikalni član vlade. »Vse take vesti so popolnoma tendenciozne, posebno pa vesti, da bi dr. Voja Marinković stopil v vlado in da bi se takoj po povratku Pašića otvorila kriza vlade ter da bi novo vlado sestavil Marko Trifković. Brezdvomno bi mogli tudi demokrati vstopiti v vlado, toda to vprašanje še ni dovolj dozorelo. (Na vsak način je značilno, da čuti vlada potrebo venomer ponavljati, kako je njeno stališče trdno. Op. ured.)

DR. NINČIĆ IN GRŠKI REVOLUCIONARJI.

Beograd, 24. avg. Dr. Ninčić je sinoči ob pol 9., ko je odhajal iz svojega kabineta, izjavil novinarjem: Sprememba vlade in režima v Grčiji je njihova notranja zadeva, v katero se mi niti ne želimo niti nimamo pravice vmešavati se. Sicer pa grški narod in politične stranke na Grškem — podobno kakor pri nas — smatrajo za najbolj važno in pomembno, da vladajo med nami in med Grčijo čim boljši odnosi. Teško bi bilo misliti, da bi taka sprememba v režimu mogla imeti take posledice na že sklenjene pogodbe in konvencije, ki zadovoljujejo važne interese obeh držav.

RADIČEVE KONFERENCE Z RADIKALNIMI MINISTRI.

Beograd, 24. avg. Včeraj ob 10. dop. je Radić dospel v Beograd in odšel v predsedstvo vlade. Ker pa ni dobil Uzunovića, je odšel k dr. Ninčiću in se z njim razgovarjal o odhodu v Zenevo. Kasneje se je Radić sestal tudi z Uzunovićem. Popoldne se je v predsedništvu vlade vršila konferenca, ki so ji prisostvovali Pucelj, dr. Šibenik in Pavle Radić. Na tej konferenci so največ govorili o delu naše delegacije v Zenevi. Ob 6. zvečer se je Radić udeležil konference med dr. Ninčićem in dr. Lazo Markovićem, ki gršta tako kakor Radić kot delegata naše države v Zenevo.

Maribor in Celje za slovensko gospodarsko fronto.

Včerajšnja sestanka v Mariboru in Celju sta znova potrdila dejstvo, da je Slovenska gospodarska lista resničen izraz volje vseh slovenskih gospodarskih krogov. Kdor je še kdaj en sam trenutek dvomil o zmagi slovenske gospodarske liste nad SDS pri volitvah v Zbornico, tega sta včerajšnja sestanka prepričala, da je vzpostavljena enotna slovenska gospodarska fronta nepremagljiva in da je njena sijajna zmaga pri volitvah v Zbornico več kot sigurna. Včerajšnja sestanka dokazujeta, da je SDS izgubila zadnji stan, za katerega predstaviteljico se je smatrala, stan pridobitnih slojev.

SESTANEK V MARIBORU.

Kljub temu, da so bili na sestanku pozvani samo zastopniki trgovcev in obrtnikov, se je prostorna Gambrinova dvorana že pred začetkom sestanka popolnoma napolnila. Navzočih je bilo do 200 zborovalcev, pristašev vseh strank razen SDS.

Sestanek je otvoril g. Tavčar, ki je naglasil, da današnji sestanek nima nobene politične barve, nego hoče biti le izraz Mariborja za enotno gospodarsko listo.

Nato je podelil besedo vzhodno pozdravljenemu g.

IVANU JELAČINU ml.

Ob napeti pozornosti vseh zborovalcev se predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo zahvali za topli pozdrav, ter za krasno udeležbo.

Nato poda g. Jelačin historiat pogajanj za skupno listo, tako da bi odpadla volilna borba. Ze v prvi plenarni seji, po njegovi izvolitvi za predsednika, se je izjavil zato.

SDS pa je hotela dobiti v roke Zbornico in napraviti iz nje politično ekspozituro, zato ni pristala na že sklenjeni kompromis.

SDS je vedno podpirala le gospodarske špekulante ki so slučajno bili njeni strankarski eksponenti, vse drugo slovensko gospodarsko življenje pa je zanemarjala.

Kar pa se še nikdar ni zgodilo, se je dogodilo sedaj. V interesu slovenskega gospodarstva je nastala koalicija vseh strank in skupin. Dokler bomo imeli kaj poguma in močistavi, bomo skupno korakali.

Izjavljam: Ne pripadam nobeni, nobeni obstoječih strank. Bil sem včasih pri zeleni mizi samostojnih demokratov, kjer sem bil kot zastopnik slovenskih gospodarskih slojev. Ko sem pa videl, s kakšnim cinizmom ti gospodje zavračajo vsak predlog za pošten poizkus naše gospodarske sanacije ter protitežirajo, gočimim političnim namenom na ljubo, le svoje privržence, sem moral dejati »Zbogom!« Ne govorim rad o sebi, toda večkrat sem zapostavljal lastne interese ter branil naše skupne.

Nešteti so grehi SDS nad slovenskim gospodarstvom in gospodarskimi korporacijami. Nato omenja govornik vse težave slovenskega gospodarstva ter naloge bodoče Zbornice ter nadaljuje:

»Iz našega skupnega nastopa se bo izkristalizirala moralna dolžnost slovenskih strank pomagati zbornici pri delu za sanacijo slovenskega gospodarstva.

V Kranju sem govoril s finančnim ministrom dr. Peričem ter sem interveniral glede izpolnitve ljubljanske borze. Na njegovo opazko da je Ljubljana preblizu meje, sem dejal: »Vsa Slovenija je na meji, toda najboljša obramba države so zadovoljni državljani!« Prepričan sem, da je ravno gospodarski element najboljši temelj države in v tem smislu je tudi sestavljen naš program za Zbornico. Zelim torej, da vsak stori svojo delovno dolžnost pri volitvah ter vas v znamenju naše sigurne zmage pozdravljam.

Izvajanjem g. Jelačina je sledilo tako burno odobravanje, kakor ga ni v Mariboru doživela morda še noben izključno gospodarski govornik.

Naslednji govornik

G. OGRIN

enako toplo pozdravljen, očrta najprej kratko predgovino sedanjih volitev ter navede vse naloge, ki čakajo Zbornico na polju davčne in carinske politike socialnih dajatev; novega obrtnega reda ter strokovne izobrazbe naraščaja.

Razpoloženje v Sloveniji je izvrstno, nasprotniki pa se poslužujejo le hinavštine, intrig in raznih pretvez. Volitve bodo zapečatile njihovo usodo. Ker se drugače ne upajo zmagati, se poslužujejo nasilja.

Prva vaša naloga je, dati Zbornici stanovski gospodarski značaj in takega ima resno

v programu le slovenska gospodarska lista. Pozivljam vas na delo! Ne bojte se terorja, volitve so tajne, nihče vas ne bo mogel preganjati kako ste oddali svoj glas. (Burno odobravanje).

G. Glasser oficijelno izjavi, da bo nemška Gospodarska stranka podpirala gospodarsko listo, ki nudi največ garancij da se bo program, ki sta ga očrtała predgovornika glede nalog Zbornice v Zbornici nepristransko in v prid gospodarstva Slovenije izvrševal. Z izjavo g. Glasserja so zavrženi vsi poskusi SDS, da bi pridobila nemške soderžavljane za sodelovanje.

G. Schweiger poda več nasvetov kako naj vodi Zbornica inicijativo za rešitev težke gospodarske krize.

G. Glančnik pozdravlja idejo depolitiziranja Zbornice ter obžaluje, da ni nobenega člana SDS tu, da bi videli, kako bi zagovarjali početje te stranke.

G. Senekovič, načelnik gostilničarske zadruge, izjavi, da niso gospodje na SDS listi pooblaščen od gostilničarstva, da kandidirajo v imenu Zveze gostilničarskih zdruget. Zdrug se za mnenje o tem sploh ni vprašalo.

G. Lipovšek apelira za zmago nadstrankarske liste, da SDS sramotno propade.

G. Beranič, načelnik čevlarske zadruge naglašja stanovsko zavest obrtnikov in trgovcev ter pozdravlja vzpostavitev gospodarske liste.

H koncu izpregovorita še gg. Jelačin in Tavčar. Zadnji zatrdi, da tako lepega sestanka gospodarskih slojev v Mariboru še ni bilo. Med splošnim navdušenjem zborovalcev zaključijo krasno uspehi sestanka.

Naš poročevalec je imel priliko čuti mnenje mnogih uglednih mariborskih politikov, ki vsi zatrdjujejo sijajno zmago gospodarske liste v Mariborskem okrožju.

Popoldne ob 4. uri se je vršil sestanek v

CELJU.

Celjskega sestanka se je udeležilo preko 70 zaupnikov gospodarske liste, ki so komaj dobili dovolj prostora v mali dvorani »Narodnega doma«.

Sestanek je otvoril g. Stermecki, načelnik celjskega trgovskega gremija. Zborovalci so živahno aklamirali gg. Jelačina in Ogrina. Prvi govornik

G. JELAČIN

je povdarjal, da je slovenska gospodarska fronta vzpostavljena brez sodelovanja SDS, ki je tolikokrat izdala slovenske interese.

Fežak položaj našega gospodarstva se ne bo izboljšal, če ne bomo mogli računati na tisti gospodarski instrument, ki lahko doseže znatne uspehe, to je na Trgovsko zbornico. Zato pa je potrebno, da dobi v Zbornici močno večino naša gospodarska lista. Potem bo Zbornica lahko dvignila svojo meško, pogumno besedo tudi v Beogradu in ne bo kletoplažila.

Nasprotniki se bodo posluževali nedostojnih sredstev za zmago, toda ne dajte se ustrašiti, volitve so tajne in zmaga naše liste je sigurna. Apelim na vaše sodelovanje za zmago. (Živahno odobravanje).

G. OGRIN

je uvodoma poročal o sedanjem volilnem redu v Zbornico ter o njega predgovini.

Zbornica mora postati naš gospodarski forum. Naloge zbornice izjavi v rešitvi politike davkov in carin, dalje, da se prekine z eksploatacijo Slovenije, da se da Sloveniji njen lastni denar nazaj, ki se steka v Zagreb in Beograd iz socialnih dajatev. Tudi grozi novi obrtni red, ki hoče izenačiti Slovenijo z južnimi kraji. Enako je važno vprašanje obrtnega šolstva.

Nasprotni časopisje blati naše člane, ki imajo brez dvoma več zaslug za slovensko gospodarstvo kot sam demokrati.

S pozivom k delu za skupno zmago je govornik končal svoja izvajanja, za katere je žel številne ovacije.

Pri nadaljnjih debati so podali prav zanimive misli še gg. Stermecki, dr. Ogrizek, Petrič, Burnik in Pilih. Na mnoga stavljen vprašanja je podajal točna pojasnila g. Jelačin.

Kakor mariborski, tako je tudi celjski sestanek potrdil, da je Stajersko članstvo Zbornice za nadstrankarsko sestavo Zbornice. Trgovci, obrtniki in industrijalet Slovenije je neomajno na strani slovenske gospodarske liste. Vsi napor SDS se bodo brezuspešno končali.

Kdo je preprečil skupen nastop?

Izvajanje v »Jutru«, da se umikam od Obrtni zveze in drugih obrtnih organizacij, in da sem se pogajal le kot pristaš SLS ne odgovarjajo resnici, zato posežem par mesecev nazaj do tedaj, ko smo se počeli pogajati z g. Petovarjem. Po moji inicijativi, je tedaj »Jugoslovanska obrtna zveza« po enem svojih odbornikov vprašala člana Franhettijeve »Zveze obrtnih zdruget, katerega ime se danes tudi blesti na listi SDS za volitve v Zbornico, ako bi hoteli napraviti kompromis, za enotno listo.

Odgovor je bil, da bi se dalo mogoče o tem govoriti, dali pa bi pogoj, da se mora mene odstraniti od pogajanj in kandidature. Ko se mi je to pri prihodnji seji JOZ povedalo, sem bil z veseljem voljan to storiti, ako je res moja oseba, kakšna zapreka sporazumu. Mnenja pa sem bil, da naj se stavi njim nasvet, da tudi oni zrtvujejo svojega Franhettija.

Nadaljnega glasu potem od strani Zveze obrtnih zdruget, kar jaz vem, ni bilo. Naravno je to, ker so si tedaj gotovi njih možakarji kandidature že porazdelili. JOZ je potem skušala drugače priti v stik z onimi organizacijami in sem jaz sam govoril z g. Franhettijem, če ne bi kazalo ustvariti enotno listo. G. Franhetti mi je izjavil, da se on kot načelnik Zveze ne meša v to zadevo, ampak

da naj se obrnem na g. Jos. Turka, kot načelnika Obrtnega društva.

Govoril sem potem tudi z njim. Ko sem nasvetoval, da naj se napravi kak sestanek in da naj on aranžira to, mi je rekel: »Dobro bi bilo,« a odmeva ni bilo od nikoder.

Tudi še s par drugimi gospodi obrtniki, ki so menda tudi v odboru »Zveze obrtnih zdruget« sem se razgovarjal ter jim svetoval naj se razgovarjajo o tem. Pa bilo je brez uspeha. Več storiti za skupen nastop in večjih komplimentov delati, se menda vendar od mene ne more zahtevati. Ker pa vidim ravno tiste gospode, ki so zahtevali mojo glavo in me pošiljali od enega na drugega, na odličnih kandidatskih mestih, je zame jasno, zakaj jim je šlo; njih sedanjí položaj torej ni noben izraz kakšne volje obrtnih organizacij.

Upam, gospodje okrog »Jutra« ki hočete izigravati naše obrtne organizacije za svoje politične namene, da Vam je zdaj dovolj pojasnjeno, da sem se dovolj potrudil za depolitizacijo naših obrtnih organizacij.

Kar se pa tiče očitka, da sem iz zidarja postal stavbenik in industrijalec mislim, da je to meni le v čast. Glede očitka o mojem »brezdelju« za obrtniške interese pa bodi povedano, da itak nisem pričakoval od Vas niti najmanjšega priznanja. Neki prijatelj me je

pravilno opozoril z ozirom na Vaše očitke, da obrtniki razumejo prav dobro tudi narodbe brati. Sicer pa ne iščem nikakega priznanja in pripuščam sodbo o tem obrtniškim organizacijam.

Moj prijatelj g. Jelačin Vam pa že sam odgovori, če bo smatral to za potrebno.

Ljubljana, 21. avgusta 1926.

I. Ogrin.

Dunajsko pismo.

Katastrofa v izvozu češpelj. — Hrvatska slavnost v Gradišču. — Tujski promet. — Kongres manjšin v Zenevi.

Pesimistične slike v mojih dopisih o izvozu sadja na Dunaj moram danes poostriti, a optimistične izdatno oslabiti z najnim poročilom velike previdnosti. Krivda pa je v glavnem na jugoslovenskih izvoznikih, ki so se spustili v divjo tekmo med seboj in brezglavo vozijo sem trikrat preveč blaga. Na take neumnosti tu ni nihče računali!

V juliju sem sporočil našim izvoznikom okrožnico dunajske Obst- und Gemüse A. G., ki slika nevarnosti kupčije s sadjem. Glavni vzrok grozni nestalnosti cen in občutnim izgubam je ... neurejenost dovoza. Dogaja se, da je čez noč tu trikrat več blaga nego ga more Dunaj porabiti; zato pa ga je čisto premalo. Drugo navadno sledi prvemu za petami. Zato je dala dunajska sadna centrala vse nasvete, ki sem jih navedel v »N. Dnevniku«.

Kako prav je bilo svarilo dunajske družbe, se je najgroznejše pokazalo ta teden pri češpljah. Ze v zadnjem dopisu sem omenil, da je vsled dobre lanske kupčije letos kar okroglo 20 izvoznikarjev več. Slutil sem, da to ne bo dobro! Ali nihče na tukajšnjem trgu ni prišel na misel, da jugoslovanski izvozniki sami prično divjo konkurenco do katastrofe.

Lanski dobički so podvojili apetite in izvozniki so se pripravili s toliko večjo energijo in kapitalom za letošnjo kampanjo. Njim so se pridružili še novi tekmeči, katerih apetiti niso nič manjši, samo da jim nedostaje izkustva. In v taki tekmi so bile nakupne cene za kmeta prav lepe, ali izvozniki izgubljajo silne denarje. Na Dunaj je hkratu prišlo preko Maribora in Ogrske toliko vagonov, da je redna prodaja izključena. Vrh vsega je letos izredno mnogo Dunajčanov po letovišnih. Dosedanje češplje so prežgajali trgane, za vkuhanje jih nihče neče, ker zahtevajo dvakrat več sladkorja. In tako prevažajo vagon za vagonom kar v žganjarne (Brennererei) za — vsako ceno. Za kuhanje žganja so plačevali po 1000 Ka (to je blago, ki je že trpelo in gnije), marmeladary so plačevali po 2000—2500 Ka. Ker je troškov okroglo 1500 Ka, tedaj v prvem slučaju skupiček ne krije niti troškov, v drugem pa je še vedno grozna izguba.

Samo par drastičnih zgledov: Neka Subotičanka je bila čez 20 let trgovka na tukajšnjem Naschmarktu. Pridobila je toliko, da je »šla v pokoj«. Ali mamljive nade na letošnje dobičke so tudi njo zmotile: kupila je filisno 100 vagonov po ceni, ki letos ni opravičena; plačala je naprej že 500 tisoč dinarjev. Zdal je tu in pretaka solze, ker ji grozi izguba nad milijon dinarjev. Pravi, da bo — na cesti!

Drug tak nesrečnej je tu iz Vukovara; ta je privlekel le 20 vagonov in računa z izgubo 200.000 Din. Tretji je iz Zagreba, ki išče za vagon (so že na poti) vsaj žganjarje. Ali to so tudi tiči! Oni vedo, da je taka jugoslovanska trgovska marljivost za njega najboljša prilika za izkoriščanje — in izkoriščajo položaj brez srca! To bo slivovka iz jugoslov. sol za kakor češplje debelih! Ti slučajji so meni znani! A koliko utegne biti še drugih! Vsekakor je te dni položaj tak, kakor sem ga opisal. Kako bo prihodnje dni? Kdo naj to ve? Vse te nesreče so zakrivali novi izvozniki, ki pač drug za drugega ne vedo, pa vendar doma blago podražujejo in ga spravljajo v tolike množinah na dunajski trg, da

Politične vesti.

— Trezen hrvatski glas o Prekmurju. »Slobodna Tribuna«, glasilo zagrebških davido-vicevcev, piše tudi o zadnji akciji Ive Matičevića in nekaterih hrvatskih listov o priključitvi Slovenske Krajine (ali kakor smo dosedaj govorili Prekmurja) k Varaždinski oblasti. »Slobodna Tribuna« pravi, da je to najprej predlagal Pribežević, ki je hotel s tem popolno parcelizacijo Hrvatske. Z ustanovitvijo posebne Varaždinske oblasti bi postala zagrebška oblast čisto brez vsake veljave. Hrvatski krogi, ki se navdušujejo za ustanovitev posebne Varaždinske oblasti s tem, da se Slovenska Krajina ocepí od Slovenije in priključi Medmurju, so torej nasledili centralistom. — Upamo, da ta trezen glas uglednega hrvatskega lista ne bo ostal brez učinka in da ne bo abotna agitacija za ocepitve Slovenske Krajine od Slovenije več motila dobrih odnošajev med Slovenci in Hrvati.

— Solijski slovenski agrarni kongres je bolgarska vlada prepovedala. Bolgarska vlada je sporočila bolgarski zemljedelski stranki, da ne more dovoliti nameravanega slovenskega agrarnega kongresa v Sofiji in to iz vzrokov, ki niso od nje odvisni. (To se pravi, da so nastopili proti kongresu makedonskimi bolgarska vlada je morala seveda ubogati. Op. ured.). Kongres bi se imel vršiti septembra meseca in so že prijavili svojo udeležbo: češkoslovaška ministar Hodža in Malypetr, številna poljska delegacija z maršalom Poniatovskim in senatorjem Bucekom na čelu ter delegati HSS in zemljoradnikov: Uroš Stojič, Pavle Radič, Košutić in Predavec. Štefan Radič pa bi prevzel predsedstvo kongresa.

— Konec diktatorje. V soboto zvečer je se diktatorska vlada generala Pangalosa razglasila sveto, kako je vsa armada za njo, nedeljo jutraj pa je bilo že konec slave diktatorja Pangalosa. Prijatelji diktatur so doživeli tako prav neprijetno razočaranje in ne moremo si kaj, da ne bi bili tako zlobni in se jim prav škodoželjno in iz srca nasmejali.

morajo izzvati katastrofo. Tukajšnji trgovci jim prav privoščijo velikanske izgube, naj jih le veliko veter vzame! Ob takih katastrofah namreč tudi najsolidnejši trgovci trpi! Eden tak trgovec mi je danes dejal: »Ako gre tako naprej, izgubim pol milijarde, ali nič za to, vaši magarci izgubijo še več, in iz tega pride tudi zame čas, da si popravim kosti.«

Koliko bolje bi bilo, da bi češplje, iz katerih Dunajčanje kuhajo slivovko, pokuhali doma v Jugoslaviji! Ali davek je previsok, pravijo mi, in zato naj vse vrag vzame! Ali res?

Prihodnjo nedeljo bo v Dolnji Pulji (v srednjem delu Gradišča) slovesno blagoslovljenje zastave pevskega društva »Bratinstvo«. Udeležijo se 18 društev. Tudi deputacija z Dunaja bo navzoča (»Prosvjete«). Tjekaj se more priti po 5-urni vožnji preko Sopronja. Avstrijski vlaki moraj ovoziti preko ogrskega ozemlja, tako, kakor so vozili v Ljutomer preko avstrijske Radgone. Blagoslovljenje bo z mašo na prostem ali s »taborsko mašo«, kakor oni pravijo. Popoldne bo »Pevanje vseh nazočnih pevskih društev« z geslom: Slavit ču si nared — od moje zible čez na grobi! Čuli bomo med drugim pesmi: Bog i Hrvati, Ej, čiji je novi plot, Hrvatskoj, Ali Hrvati — vsi junaki!

O tej veselici bom poročal v hrvatskem in slovenskem listu. Grem tje, da morem v domovini vsaj jaz zopet nekaj gniljivo vselega poročati, morda pa se »lipeja naša domovina« vendarle primerno spomni svoje vredne krvi tam gori sredi tujih vrlov! Doslej smo čuli včasih le začudenje in odobravanje, kar je pač premalo!

Lanska agitacija proti potovanju v Italijo je imela baže precej uspeha. Zato pa je več tujcev v jugoslovenskih kopališčih in celo drugod jih imate in jih bo vedno več, ako jih ne — preženete.

Pa tudi avstrijska poletišča so letos bolj polna! Saj pa ima Avstrija toliko divnih poletišč v svojih planinskih deželah, ob čarobnih jezerih, povsod dovolj komforta za najbolj razvajene ljudi, da bojkotno gibanje mora imeti uspeh. Vrh tega avstrijski Radio sistematski dela najuspešnejšo reklamo za domače kraje, domače lepote a poučnimi predavanji, ki jih stotisoč poslušajo. Lepa beseda pa ima »per radio« še poseben čar in uspeh!

Prihodnji teden bo v Zenevi kongres narodnih manjšin. Otvori ga lamski predsednik dr. Josip Willan, ki bo najbrže zopet izvoljen. Iz Avstrije odidejo na kongres: naš češko manjšino poslanec Antonin Machat (socialdemokrat) in tajnik Narodnega odbora J. Strnad; za Gradiščanske Hrvate urednik dr. Lovre Karoli, — za koroške Slovence dr. Petek.

Zopet bo torej govora o žalostni usodi narodnih manjšin, nevedni dobe demokracije, v protislovju z gesli, s katerimi se je opravičevalo prelivanje krvi! Na jesen bo isto na prvem panevropskem kongresu. Ali je mogoče, da vse tako delo ne bi rodilo željenega sadu? Upajmo, da popoln uspeh ne izostane!

A. G.

— Revolucija sama se je izvršila tako gladko, da je v tem najtežja obdoba diktature. Na vsem Grškem se ni našel niti en človek, ki bi se izpostavil za propadlega diktatorja. Vsi so se oddahnil in zadnje poglavje operetne diktature je odigrano. — Zanimivo je, kako se je revolucija izvršila. Vojni minister Carulis je slutil, da se nekaj pripravlja. Šel je zato v nedeljo zjutraj v vojašnico republikanske garde. Poveljnik republikanske garde in eden glavnih zarotnikov, general Destilis, je stopil pred vojnega ministra in mu izjavil, da je imela vojska in mornarica popolno zaupanje v generala Pangalosa in da je bila prepričana, da bo general Pangalos a svojo vlado vesno vladal. Prepričali pa so se, da je Pangalos izdal narod, ubil svobodo naroda in težko oškodoval interese države. Zato se je vojska proti diktatorju Pangalosu uprla. Šel zarotnikov, general Kondilis, ki je bil pri tem razgovoru navzoč, je nato takoj ukazal aretacijo vojnega ministra, kar je bilo takoj izvršeno. Nato je odšel v vojno ministrstvo in prevzel posle vojnega ministra. Brzojavil vsem četam, da je revolucija izvršena in da se imajo pokoriti novi vladi. — Solunski komandant garnizije, general Otoneios, ki je veljal kot zaupen prijatelj Pangalosa, je na kojo po sportčilu gen. Kondilisa izjavil, da se popolnoma pridružuje revolucionarjem. Povdarja se, da je general Kondilis prišel med Venizelosa in da se bodo sedaj odnosi med Grčijo in našo državo še poglobljali. Tako je hitro, nekrvavo in neslavno končala diktatura generala Pangalosa in pokazala pot, kjer bodo končale tudi vse ostale diktature. Narod zahteva svoje pravice, narod hoče svobodo.

— Zmaga Callesa. Mehikanski cerkveni boj je končal z zmago Callesa. Mehikanski škofje so izjavili, da se podreje zahtevi generala Callesa in da predlože ves spor v rešitev kongresa in sodiščem. Definitiven odgovor podajo takoj, ko dobe potrebne instrukcije v Rimu. V kongresu ima Calles trdno večino in je s tem smatrali spor za rešen v smislu zahtev predsednika Callesa.

Dnevne vesti

STEDENJE.

Geslo sedanje vlade je štedenje. Mnogo slavošpovov si je dala vlada že napisati na ta račun, toda kadar gleda samo večne vožnje salonskih vagonov na Bled, bo o tem štedenju dobil čudne pojme.

Zdi se nam, da štedenje naše vlade prav primerno označuje tale dvotip.

Neki štedljiv človek pošlje svojemu prijatelju aliko dvojkov, s katerimi ga je ravno obdarovala štorklja. Na sliki je bil samo en dvoječek. Ko prijatelj vpraša, kje je drugi dvoječek, mu je štedljivi oče odgovoril:

»Pa če bi bila oba na sliki, potem bi bila slika dražja.«

Tako nekako štedi tudi naša vlada in zato pa je tudi efekt tako — mizeren.

— Naš članek o slovenskih rudarjih na Vestfalskem, ki smo ga objavili ob enem s prevodom »Essener Allgemeine Zeitung«, je ponatisnil celotno tudi z našim komentarjem »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu. List ob enem dostavlja, da se z našimi izvajanci celotno strinja, pač pa oporeka trditvi Kruppovega lista, da nimajo Nemci pri nas vzroka za pritožbe. — V izveščku pa je ponatisnil naš članek tudi zagrebški list »Narodno Djele«, toda brez navedbe vira. Bodi to konstatirano.

— **Zalostna statistika.** »Koroški Slovenec« poroča, da je od leta 1905 do 1925 izšlo iz celovškega učiteljskega 1128 učiteljev, od katerih je samo 73 položilo izpit iz slovenščine. V letih 1915—1919 sploh ni nihče delal izpita iz slovenščine, dokaz, da so vsi bili prepričani, da bo nemška zmaga slovenščino sploh odpravila. Po prevratu število učiteljev z izpitom iz slovenščine narašča. — Ni čuda, če manjka učiteljev slovenščine na utrki v slovenskih solah.

— **Minister pešte in brzojava dr. Superina v Mariboru.** Dodatno k našemu včeršnjem poročilu nam poročajo iz Maribora: Minister dr. Superina je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se upravičenim željam Mariborčanov glede avtomatične telefonske centrale in zgradbe nove kolodvorske pošte ugoti. Zgradba novega poštnega poslopja bi veljala okoli 6 milijonov Din. Zato se zgradi poslopje najbrže v treh etapah. Mariborski gospodarski krogi so izrazili ministru željo, da bi se vpostavile telefonske zveze z najbližjimi industrijskimi centri Avstrijske republike, tako n. pr. s Celovcem, Wr. Neustadtom, St. Pöltenom in dr. Minister je obljubil tudi glede te zadeve svojo pomoč. — Na vprašanje, kaj je z nameravanim povzemanjem poštne pristojbine je odgovoril dr. Superina, da namerava poštne pristojbine — razven brzojavnih in paketnih, ki ostanejo neizpremenjene — res zvišati, toda samo za dobo treh mesecev. Prihod povznanja se vporabi v korist poplavljenec. Minister Superina je bil zelo priazen ter je naročil zastopnikom industrijskih in trgovskih krogov, da naj pošljejo vse svoje predloge direktno na njegov naslov. Minister je odnesel iz Maribora jako dober utis: celo njegovi politični nasprotniki so se izražali o njem jako pohvalno.

— **Kruto preganjanje naših ljudi v zasedenem ozemlju.** »Edinost« z dne 17. t. m. je poročala pod naslovom »Kresovale tri devojke...«, da so bila v Ajdovščini obsojena nekatera dekleta, ki so po kresu dne 24. junija t. l. zapela nekateri pesmi, kakor n. pr. »Venček na glavi se« in dr. Radi tega so bilo ta dekleta pogojno obsojena na do tri mesece ječe, češ, da so — tako se glasi v razsodbi ajdovske sodnije — pela protidržavne pesmi.

— **Vprejem blaznih in slaboumnih na psihiatrični oddelki državne bolnice v Ljubljani na najnujnejše primere omejen.** Ker navzlic ponovnim opozoritvam da so blaznica in vsi ostali duševnim boleznim namenjeni zavodi do skrajnosti prenapolnjeni, pošiljajo tako rodbine kot županstva na psihiatrični oddelki državne splošne bolnice še vedno tudi take bolnike, ki so sposobni za domačo oskrbo in celo za življenje v rodbini. — Izjavlja ravateljstvo Dobrodelnih zavodov v Ljubljani, da bodo odlej naprej dežurni zdravniki odklanjali vsakega novodošleca, čigar predpisano zdravniško izpričevalo ne utemelji o točno navedenimi dejstvi neodoljivo potrebni nujni vsprejem bodisi, da je bolnik sebi ali drugim nevaren.

— **Kolektivno umetnostno razstavo priredila v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani v dneh od 29. avgusta do 21. septembra 1926 Srečko Magolič st. in ml. (oče in sin).** Kakor posnamemo iz elegantno opremljenega seznama slik, bo obsegala razstava 214 polikrajinskih oljnatih slik iz Slovenije, zlasti iz okolice ljubljanske. Magolič starejši nam je že davno znan in običajno priljubljen pokrajinar. Tudi mlajšega poznamo iz predvojnih razstav v Jakopičevem paviljonu. Prepričani smo torej, zlasti ker oljnatih slik nismo vajeni videti na ljubljanskih razstavah, da obištevno ne bo prezrlo le prireditve. Odprta bo razstava vsak dan od 9. do 18. ure neprekinjeno. Šolam priporočamo korporativni obisk po zelo znižani vstopnini, kajti take prireditve vzbujajo v mladih sreih ne samo zanimanje za plemenito slikarsko umetnost temveč tudi ljubezen do lepe naše domovine.

— **Planinski dan.** Za II. kongres Saveza planinskih društev SHS in z njim združen planinski dan v hotelu »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru dne 4. in 5. septembra t. l. je preskrbljena polovična vožnja za člane SHS iz Ljubljane do Bohinjske Bistrice. Kdor se hoče udeležiti, naj se priklasi v društveni pisarni, Selenburgova ulica 7/II., kjer dobi potrebna pojasnila.

— **Prekleto javne dražbe.** Ministrstvo pravde, sekcija za sekvestre v Ljubljani nam pošilja: V št. 163 Vašega lista je bilo razglašeno, da se bo dne 1. septembra t. l. vršila javna dražba imovine tvrdke »Bratje Winkle« in privatne imovine »Andreja in

Julija Winkle« v Sevnici. Prodaja te imovine je vsled odločbe gosp. ministra pravde z dne 11. avgusta t. l. S br. 5367 odložena do nadaljnje odredbe.

— **Kongres Narodnega ženskega saveza.** Letošnji kongres Narodnega ženskega saveza se vrši v dneh od 17. do 19. oktobra v Subotici. Kongresa se udeležijo delegatkinje ženskih društev iz vse države.

— **Pričetek zimskega semestra na ljubljani-univerzi.** Inskripcija za zimski semester se prične na ljubljanski univerzi dne 1. oktobra ter traja do 9. oktobra. Naknadna inskripcija je dovoljena ravno v izrednih slučajih.

— **Konkurz za učitelje.** V pomorsko-zrakovni podoficijski šoli v Gjenoviu sta prosti dve učiteljski mesti stavbne stroke in sicer eno za matematične in prirodoslovne predmete, a drugo za zgodovino, geografijo, srbsko-hrvatski jezik in gimnastiko. Izmed ostalih zahtev je treba dokazati, da so prosilci usposobljeni za stavbene šole in da so na takih že poučevali. Naslednje šolsko leto bo imenovana šola delovala v Divuljah pri Trogiru. Natančnejši pogoji so razvidni pri pomorskih komandah ter pri Centrali in pri vseh Glavnih odborih Jadranske Straže.

— **Razpisano mesto.** Na ljubljanski univerzi se oda mesto arhivskega uradnika s prejemki III. kategorije državnih uradnikov. Prošnje je vložiti najkasneje dne 1. septembra na rektorat.

— **Izprejembe v poštini službi.** Imenovana sta: za knjigovodstvenega uradnika pri poštnem ravnanstvu v Ljubljani pripravnik Ivan Stanič za uradnika pri pošti Ljubljana 1 pa konduktor Fran Prah.

— **Avstrijski manevri odpovaleni.** Name-ravani veliki manevri avstrijskih čet, o katerih smo poročali, so bili nenadoma odpovaleni. Avstrijski vojni minister motivira odpoved s slabim vremenom, medtem pa je mnogo bolj verjetno, da so izzvali nenadno odpoved ostru kritika javnosti in preveliki stroški.

— **Potres na Liparskih otokih.** Predvečerašnjim so bili Liparski otoki pozorišče močnega potresa. V Malji je bilo poškodovanih nad 400 enonadstropnih hiš, v Silinu 60; od zadnjih so jih morali polovico evakuirati. V Leniju se je par hiš porušilo; prebivalstvo kampira na prostem. V Filičudiju so posebnosti tpele cerkve; zvonike bodo morali demolirati. Vojaške oblasti so poslale v prizadete kraje vojaške šotore in les za zgradbo barak. Vlada je poslala tja tehnične uradnike.

— **Eksplozijska katastrofa na otoku Csepel.** Kakor poročajo iz Budimpešte, se ne nahaja nihče v zaporu radi eksplozije na Csepelu. Iščejo nekakega inozemca, ki je zapustil tovarniško skladišče neposredno po katastrofi. V splošnem pa prevladuje mišljenje, da ni bila katastrofa izvršena z zločinskim namenom marveč, da gre za akt neprevidnosti. Domneva se, da je vrgel neki delavec gorečo cigareto od sebe, kar je povzročilo celo katastrofo.

— **Zelezniška nesreča v Ameriki.** Iz New-Yorka poročajo: V bližini Long Islanda je skočil s tira neki brzovlak, ki je vozil iz Newyorka ter drvel z brzino 60 km na uro. Dva vagona sta se prevrnila, pri čemur je bilo 6 oseb ubitih, 10 pa težko ranjenih.

— **Smrten skok iz letala.** O priliki neke vaje vojnega zračnega brodomnja nad Stockholmom sta se hotela v soboto spustiti dvaletnska oficirja s padobranom na zemljo. Aparat je odpovedal in oficirja sta treščila na tlak ene od stockholmskih ulic ter obležala na mestu mrtva.

— **Policijski uradnik — defraudant.** Uradnik beograjske policije Pavel Simić je pred par dnevi nenadoma neznan kam izginil. Preiskava je ugotovila, da je poneveril 70 tisoč Din, razven tega ima mož na vesti še par drugih deliktov. Za čednim policijskim uradnikom je izdana tiraleca.

— **Drzen roparski napad.** V Sokolu na vzhodnem Slovaškem se je odigrala te dni nenavadna roparska afera. V hiši trgovca Lautermanna je vdrla pri belem dnevu roparska tolpa. Medtem ko so skušali dobiti roparji od očeta in matere denar in dragocenosti, se je izmuznil 10-letni sinko iz hiše ter šel po pomoč. Orožništvo in prebivalstvo sta roparje po hudeh boju premagalo in odvedla v zapore. Trgovca Lautermann in njegova žena sta težko poškodovana.

— **Umor deklice pri Parizu.** Borzni agent Guyot, ki je umoril kot znano pred par dnevi ob priliki avtomobilnega izleta v pariško okolico svojo prijateljico, neko telefonistko, je bil končno izsleden in aretiran. Takoj naslednji dan je umor priznal. Trdi, da se je med vožnjo z deklico sporekel. Deklica mu je priložila zausnico ter ga zgrabila za vrat. Ker se je zbal, da utegne izgubiti oblast nad avtomobilom, je zgrabil tudi on njo za grlo, pri čemur jo je po nesreči zadavil. Ko je opazil, da je mrtva, jo je zapeljal boječ se, da pride stvar na dan, pred skedenj, jo vrgel v slamo in zažgal. Preiskava se nadaljuje.

— **Dva Prazna oropala nemški cirkus.** Potujoči cirkus komercialskega svetnika Gleh-cha iz Kölna je bil na potovanju skozi srednjo Nemčijo oropani. Po cirkuskih predstavah v Aschleiselehen-u je bil cirkus naložen na vlak. Ob prihodu v Neuhausen pa se je izkazalo, da je izginilo iz blaginje mnogo denarja in drugih dragocenosti. Po nekaj dneh pa je uspelo neki berlinski kriminalni pisarni dognati, da sta blaginjo oropala dva nevarna vlomilca brata Schwarz iz Prage, ki sta bila uslužbena pri cirkusu kot masinista. Na nekem strmem mestu, kjer je vozil vlak počasneje, sta vrgla blaginjo iz vlaka. Pokrila sta jo z zemljo in peskom, nakar sta skočila na prvi mimoidoči vlak. Pozneje sta še vrnila, vdrla v blaginjo ter ukradla 6000 mark gotovine in več dragocenosti.

— **Razkritje tajnega arzenala v Varšavi.** V Varšavi je razkrila te dni policija tajno zalogo orožja, v kateri je našla veliko število ročnih granat in municije. Oblasti doselej še niso mogle ugotoviti čigava last je

tajni arzenal. Domneva se, da gre za tajno Prosilec naj vložijo prošnje do 10. septembra

zalogo, ki datira iz časa majskega prevrta. — **Zrtev vendette.** V Genzanu je ustrelil te dni neki kozji pastir rimskega prince Umberto Ruspolija. Zločin je vzbudil v krogih rimske aristokracije globoko obžalovanje, ker je bil Ruspoli splošno priljubljen in veleugledna oseba. Bil je nekoliko časa tudi vojaški ataše v Parizu. Morilec motivira svoje dejanje s starim sovražstvom, ki so ga gojili njegovi predniki do članov princve rodbine.

— **Strašna rodbinska tragedija** se je odigrala te dni v vasi Malešici pri Pliznu. Sin bogatega kmeta Šafarja je poročil pred 7 leti dekleta, ki mu je prineslo v hišo dolo 50.000 kron. Sprva so živeli mlada žena, njen mož, njegov oče in njegova mati v najlepši harmoniji, pozneje pa se mlada žena ni sprla samo s starima dvema, temveč tudi s svojim možem, ker je postajal vedno hujši alkoholik. Več let so živeli v sovražstvu in prepiru, te dni so končno sklenili mož, last in tašča, da spravijo Heleno s poti. Svoj načrt so izvedli na izredno bestialen način. Mož je napadel Heleno z železno lopato, njegov oče z ojesom in pobila sta jo na tla, tašča pa ji je zllila velik lonec vrele vode na glavo. Na strašen krik mučene žene, ki se je zvjvala od bolečin, ji je prihitel na pomoč domači hlapec, ki je udrl v sobo skozi okno, toda prišel je prepozno. Žena, ki je imela po telesu vse polno ran od udarcev z lopato in ojesom ter strašne opekline, ter vrhu tega polomljenih več reber in pretresene možgane, je par ur nato umrla. Mladega Šafarja in njegovo mater so zaprli, starega so pustili na svobodi, toda naslednjo noč si je prerezal žile in izkrvavel.

— **Tragičen konec ljubezni 15-letni deklice.** Petnajsetna Vaska, lepa pastirica iz Krivogaštovna sedi na zatožni klopi. Vaska je pasla krave, svinje, ovce. V bližini je pasel tudi pastir iz sosednje vasi. Bože moj, kaj se vse na paši ne pripeti... Nastopile so posledice. Lepa Vaska si ni upala tega priznati niti materi niti svojim prijateljem. Oupavala je. Prišel je usodepolni dan. Lepa Vaska je odšla v gozd, s seboj je vzela svojega zvestega prijatelja iz šume in gozdov — psa čuvarja. V gozdu je porodila... Pozneje so našli na tem mestu ostanke njenega dekleta, tu glavo, tam kos noge, tam zopet kos hrbita... Državni pravdnik jo obtožuje, da je vrgla dete svojemu psu, ki ga je deloma požrl, deloma razgrgal. Vaska pa trdi, da je pustila po porodu dete na mestu, šla po vodo, da opere dete in sebe, med tem pa je pes dete razgrgal in deloma požrl. Devotka vztraja trdovratno pri svoji trditvi. Svojega ljubimca pa ljubi tako, da ga noče izdati, ker se ji zdi dovolj, da zadene kazen njo in noče spraviti v ječo tudi svojega dragega. V sedanjih časih pač pravi čudež! Obravnava je bila preložena.

— **Zeno vrgel skozi okno.** V Hamburgu je vrgel predvečerašnjim ponoči neki godbenik po srditem zakonskem prepiru svojo ženo skozi okno svojega v III. nadstropju se nahajajočega stanovanja na ulico. Žena je dobila težke notranje poškodbe. Godbenika so aretirali.

— **Mussolinijeva reforme.** V času, ko skušajo v vseh državah izboljšati gospodarske razmere, seveda tudi duce Mussolini ni mogel zaostati. Njegove mere so včasih zelo zanimive in karakteristične. Sedaj hoče zmanjšati deficit v zunanji trgovini na ta način, da je prepovedal vporabo inozemskega luksuznega blaga za izdelavo damskih oblek ter odredil, da se imajo izdelovati damske obleke izključno iz blaga, ki se producira v Italiji. Da se bo odredbi italijanski ženski svet pokoril, zato bo skrbela »liga za nacionalizacijo ženske obleke«. Ob enem hoče duce žensko modo poenostaviti. Italijanke naj bi nosile odsej obleke, ki odgovarjajo cerkvenim predpisom. Zato menijo nekateri, da bodo postale moderne halje, kot so jih nosile ženske za časa papeža Bonifaca VIII. Vatikan je obljubil Mussoliniju svojo pomoč.

— **Listnica uredništva.** Ponovno izjavljamo, da anonimnih poročil ne objavljamo in to tudi v slučaju, da bi bila resnična. Poudarjamo dalje, da je anonimnost popolnoma nepotrebna, ker dopisnika nikdar ne izdamo.

Ljubljana.

1— **Karambol med rešilnim avtomobilom in vozom cestne železnice.** Predvečerašnjim popoldne je prišlo na Krekovem trgu do karambola med rešilnim avtomobilom in vozom cestne železnice. Tramvaj je ujel zadnji del avtomobila, v katerem sta se nahajala razven šoferja dva gasilca in žena enega slednjih. Žena, ki se je nahajala v blagoslovljenem stanu se je tako prestrašila, da je jela krvaveti ter so jo morali prepeljati v bolnico. Hujše nesreče ni bilo — če abstrahiramo od materialne škode, ki znaša na avtomobilu okrog 2000 na vozu cestne železnice pa okrog 200 Din.

1— **Iz policijske kronike.** Predvečerašnjim je vlomil neznan umovilec v trgovino Chalupnik na Starem trgu. Njegov plen je bil neznat: 100 Din drobiža in za kakih 120 Din mesa. — Iz večje župnišča oo frančiškancev na Viču je odnesel neznan tat barometer, vreden okrog 500 Din.

Maribor.

m— **Udruženje vojnih invalidov v Mariboru** nam piše: Veliko županstvo mariborske oblasti je prejelo od ministrstva za socialno politiko ter nakazalo tukajšnjemu Udruženju voj. invalidov 165 parov opank. Udruženje bo razdelilo navedene opanke med najrevnejše člane vojne invalide, vdove in sirote. V poštev pridejo samo oni, ki so priznani od okrajnega sodišča in zaščiteni po invalidskem zakonu. Kdor reflektira na opanke, naj vložijo uradno potrjeno prošnjo do 28. t. m. v pisarni Udruženja vojnih invalidov v Mariboru, Rotovški trg 6, I., med uradnimi urami: vsako sredo, soboto in ob praznikih od 9.—11. ure

m— **Olepišvalno in tujsko prometno društvo v Mariboru** razpisuje mesto nadvrtarja.

Pričetek šol.

— **Izredno vpisovanje v I. letnike strokovnih oddelkov na Tehniški srednji šoli v Ljubljani** se zaključuje v petek, dne 3. septembra od 9. do 12. ure. Za sprejem v Gradbeno srednjo šolo in Strojno srednjo šolo se na novo vpoštevajo le še učenci, ki so izdelali 4 razrede gimnazije ali realke. Na Strojno delovodsko šolo in Elektrotehniško delovodsko šolo se sprejemajo samo še učenci, ki imajo po dovršeni učni dobi pri mojstru vsaj eno leto pomočniške prakse ali imajo višjo šolsko predizobrazbo. Na Žensko obrtno šolo se ne sprejme nobena učenka več. Sprejemajo pa se še učenci (učenke) v Mizarso in strgarsko mojstrsko (delovodsko) šolo, v Kiparsko in rezbarsko šolo, v Keramiško šolo in Pletarsko šolo. Redni pouk se prične v četrtek, dne 9. septembra. Na Gradbeni rokodelski šoli se vrši vpisovanje od 28. do 31. oktobra, redni pouk pa se prične v sredo, dne 3. novembra. Vse nadaljne in natančnejše pojasnitve so objavljene na razglasni deski v vestibulu zavoda ali pa se dobe pri ravnateljstvu.

— **Državna gimnazija v Mariboru.** Razpored v začetku šolskega leta 1926-1927 je sledeč: ponavljalni (razredni) izpiti v petek 27. avgusta iz matematike, 28. avgusta iz latinščine, 30. avgusta iz ostalih predmetov. — Dne 1. septembra (sreda) so sprejemni izpiti za prvi razred točno od 10. ure dalje; vpisovanje za te sprejemne izpise se vrši tik do ure izpita, bodisi osebno ali z dopisiljativjo rojstnega lista in šolskega izpričevala. — Dne 2. septembra ob 11. uri se vpišejo v svoj razrede lamski dijaki te gimnazije. S tem je redno vpisovanje za vse dijaštvo zaključeno. Dijaki tujih zavodov se morajo do te ure osebno zglasti pri ravnateljstvu.

— **Pouk na Drž. osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani** se začne v sredo dne 1. septembra. — Nekaj rednih gojenk se še sprejme in se lahko vpišejo dne 30. in 31. avgusta.

MIKLOŠICEV SPOMENIK V LJUTOMERU.

Izdatki in računi za spomenik znašajo in sicer:

Za kip in transport	18.227 Din
Za podstavek in transport	11.254 Din
Za arhitektonska dela ob spomeniku	6.415 Din
Razni izdatki	2.071 Din

Skupaj 37.967 Din

Dosedanji prispevki za znašajo 28.060 Din

Tako, da znaša primanjkljaj 9.907 Din

Tega primanjkljaja bi ne bilo, če bi ne bilo katastrofalno vreme na dan odkritja spomenika onemogočilo pripravljanje velike slavnosti.

Odbor je storil svojo dolžnost in dolžnost cele domovine dr. Frana Miklošiča, da mu je postavil v njegovem rojstnem kraju krasen spomenik.

Odbor prosi rodoljube, denarne zavode in v obče pridobitne kroge, da pripomorejo z nadaljnjimi prispevki k temu, da plačamo račune in častno rešimo tudi finančno stran spomenika.

Prispevke sprejema Zgodovinsko društvo v Mariboru in županstvo v Ljutomeru.

DIJASKI VESTNIK.

— **Odmev denuncijantske zadeve.** Ze ponovno sem v »Nar. Dnevniku« ožigosal dejstvo, da ima gotov del slovenskega dijaštva znanega jurista Iskro za svojega reprezentanta. Moralnega udarca, ki ga trpi sam, dem. dijaštvo radi tega, ne more nihče prikriti, to tem bolj, ker sem objavil le gola dejstva, na katera se ne more polemizirati. Zato skušajo sam. dem. dijaki moje trditve kratko malo ignorirati. V svojem odgovoru na popravke »Jadrana« z dne 13. t. m. sem navedel dovolj obtežilnega za Iskro, bil sem pa toliko obziren, da nisem hotel imenoma navesti Svet slušateljev ljubljanske univerze. Ne SSLU in ne Iskra nista napravila iz zadeve, o kateri je sedaj poučena vsa javnost, niti ene konsekvence. Še več, SSLU je od takrat večkrat delegiral Iskro kot zastopnika na razne prireditve (Občni zbor »Primorja«, kongres v Sremskih Karlovcih itd.).

Ako se je oglasil v tej zadevi tudi »Slovenec«, ki trdi, da je mogel Iskra v Sremskih Karlovcih zastopati le sam. dem. dijaštvo, sem mu zato le hvaležen in se popolnoma strinjam z njim. To mi služi v dokaz, da so vsi pošteni ljudje na moji strani. Večina dijaštva, najbolj pa onih sto, ki so l. 1925 trpeli preganjanje, ogorčeno odklanja takega zastopnika, ki je v svoji politični strasti povzročil toliko zla.

Zanimivo je, da sobotno »Jutro« niti z besedico ne poskuša braniti Iskro proti mojim očitkom, pač pa le omalovažuje dotično noti-

Izdajatelj in odgovorni urednik **ALEKSANDER ZELEDNIKAR**. — Za tiskarno »Merkur« v Ljubljani **Andrej Sever**.